

ETIKETT

Inge Ojakäär
*suhtlemiskoolitaja,
etiketinõustaja.*

1

Etikett. Käitumiskultuur

Etikett on kogum kirjutatud ja kirjutamata reegleid, norme. Kujunenud need nii ajaloolises arengus kui oma kultuuri kontekstis.

- Reeglid kultuuri osana aitavad vastu seista määramatusele ja kaosele
- Reeglite tundmine inimeste jaoks on viis, et maailma mõista, tajuda, tunda ja osata vatavalt ootustele käituda.

2

Prantsusmaa – Louis XIV (Päikesekuningas)	Inglismaa – Kuninganna Victoria (1837- 1901)
Valitsemisaeg 1643 – 1715	<i>Viktooria ajastu.</i>
ÄRIMAAILMA ETIKETT Ameerikast	
3	

Igal organisatsioonil ja kutsealal on/peaks olema **oma käitumiskoodeks**, mis tõstab esile “Meid” – “Teistest”.

(riigiametnik, advokaat, prokurör, sotsiaaltöötaja, arst, kohtunik, personalitöötaja, sekretär, ...)

Selline käitumismudel põhineb **väärtuspõhimõtetel**, mida organisatsioon ja kutseala esindab ennast iga töötaja suhtlemis- ja käitumiskultuuri kaudu.

4

Väärtused suhtlemisel

- Lugupidamine
- Austus
- Väärikus
- Üksteise tunnustamine
- Avatud olek
- Konfidentsiaalsus

5

Erinevad suhtlutsandid organisatsioonis

- **VÄLISKESKKOND**
kodanikud, kliendid, teised organisatsioonid

6

Tunda oma rolli ja osata käituda vastavalt
rolliootustele

7

ETIKETIS tuleb arvestada

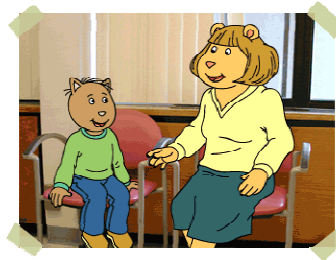
- POSITSIOONILIST KUULUVUST
- VANUST
- SOOLIST ERINEVUST

*“Kes **esimesena** pöördub, kõnetab, avab
ust, liigub ruumis eespool, ulatab
visiitkaardi jne.?”*

8

KÄITUMINE toimub olukorrast
tulenevalt

Reeglid tuleb valida vastavalt
situatsioonile

9

- Ametkondlik etikett lähtub esimesena
POSITSIOONIST

Kõrgemal seisev isik näitab eeskuju ja määrab suhtlusdistanti, tema annab teada oma käitumisega reeglitest ja temale tehakse lugupidavaid “kummardusi”.

10

NB! Positsioonilist tasandit loob ka

TERRITORIUM

See, kes on “omal territooriumil”, on ka suhtlussituatsiooni juhtrollis.

11

12

KONTAKT

distsants
silmside
pöördumine
esitlemine
kätlemine
kompliment

13

Kontakti hea alguse määrab õige suhtlusdistsants

- Füüsiline ruum. Kaugus üksteisest, suhtlusasend
- Distsants mitteverbaalsel teel
- Kõneline distants

14

Edukas kontakt algab õigest ruumilisest distantsist

- intiimne ruum (kuni 50 cm)
- isiklik ruum (alates 50 - 1,5 m)
- sotsiaalne ruum (1,5 - 3 m)
- avalik ruum (alates 3 m)

15

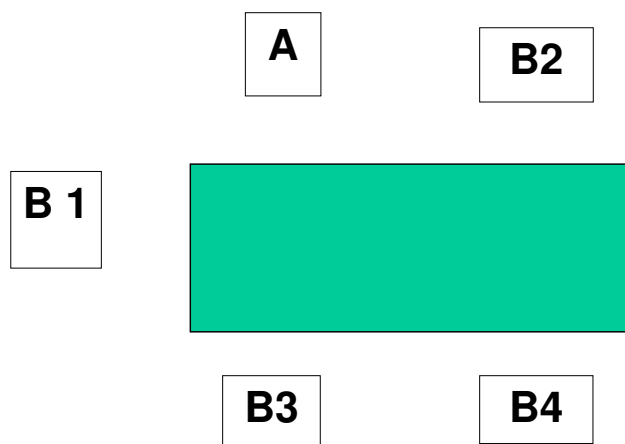

Suhtlusdistsants

16

Suhtlusasend laua ümber

17

- **B1** nurgaasend. Sõbraliku ja sundimatu vestluse asend
- **B2** asjaliku koostöö asend. Ühiste probleemide lahendamiseks ja otsuste langetamiseks parim asend
- **B3** konkureeriv kaitseasend. Asend võib tekitada kaitse- ja konkurentsiohkkonna
- **B4** sõltumatu asend. Selles asendis puudub huvi koostööks ega tunta huvi üksteise vastu.

18

KÄTLEMINE

19

KÄTLEMINE etiketis

- **Koht käe ulatamiseks** (tervitamine, esitlemine, hüvastijätmine)
- **Kes ulatab käe?** (kõrgem positsioon allapoole; vanem nooremale; naine mehele)
- **Käe surumine** (tugevus, peopesa asend)
- **Kinnastatud või kinnastamata käsi** (kätlemine tänaval; pidulik kinnas õhturiietuse osana)

20

Naine ulatab käe mehele alati esimesena (kui positsioon ei juhi suhtlust), võõrustaja - külalisele, ülemus - alluvale, vanem - nooremale.

Neiu või noor naine ootab, kuni eakas mees ulatab talle käe.

Kui kohtuvad kaks paari (näit. abielupaarid), suruvad kätt kõigepealt naised omavahel ja mehed omavahel, seejärel ulatavad naised käe meestele, kusjuures hoidutakse käte ristamisest.

21

Liikumine ruumides ja viisakusavaldused

- **ruumides liikumine** (“peremees”, - “naine” eespool)
- **ruumi sisenemine** (koputus uksele)
- **püsti tõusmine**
- **vastu tulemine** (külalisele tullakse vastu. Kõrgele külalisele tullakse vastu välisuksele. NB! Positsioonide ühildumine!)
- **ruumist lahkumine** (külalise saatmine ukseni)

22

KES SISENEB ESIMESENA?

Oleneb situatsioonist!

Millises suunas üks avaneb?

- Võin siseneda “peremehena” esimesena oma kabinetti
- Võin lasta külalisel esimesena siseneda kui kabinettis ei ole kedagi teist
- Sisenen külalise saatjana esimesena kui ruumis on palju rahvast.

23

Kõneline distants

- Teie – Sina
- Viisakustiitel: härra, proua, preili
- Nimi: ees- ja perekonnanimi
- Positsioonid organisatsioonis: juhataja, rektor, ...
- Aupositsioonid: Teie Majesteet, doktor, professor, ...

24

PÖÖRDUMINE

- Nimi
- Kõnetlussõna - härra, proua, (preili)
+ nimi
- Ametinimetus

Käitumine on situatiivne – peab
vastama hetkeolukorrale!

25

KIRJALIK PÖÖRDUMINE

Lugupeetud rahandusminister

Lugupeetud proua rahandusminister

Lugupeetud rahandusminister Lauri

Lugupeetud proua minister

Lugupeetud minister Maris Lauri

26

ESITLEMINE

esimesena esitleb:

- madalamal positsioonil isik kõrgemale positsioonile
- ruumi siseneja ruumis olijatele
- kui positsioon ei seo, siis mees – naisele
- kui esitleb kolmas isik teist isikut, siis esmalt madalamalt positsioonil olijat - kõrgemale; meest – naisele.

27

VISIITKAART

Visiitkaart võimaldab esindada oma organisatsiooni (ja iseennast – isiklik v. kaart).

Ulatame kaardi:

- kontakti alustusel (esitlemisel)
- kontakti lõpetamisel (kontaktandmete jätmiseks)
- lillede ja kingituste viseerimiseks.

28

Ametkondlik visiitkaart

1. Ametkonna tunnusmärk, logo
2. Isiku nimi, ametkoha nimetus, tiitel
3. Kontaktandmed: aadress, telefon, faks, e-post.

Isiklik visiitkaart

1. Tunnusmärk ☺
2. Nimi

Soovi korral kontaktandmed; kuulumine ühingusse, klubisse; huvialad, hobid,...

29

Viisakus põhineb reeglite tunnustamisele ja nende järgi käitumisele.

Suhtlemist juhib sisemine väarikus, lugupidamine, austus, ausus ja hoolivus nii iseenda kui teiste suhtes.

30